

KİTAP EHLİ'NE ÇAĞRI; GELİN BİRLİK OLALIM

Dünyanın barışa, dostluğa ve kardeşliğe belki de en çok ihtiyaç duyduğu dönemlerden birini yaşamaktayız. 20. yüzyıla damgasını vuran çatışmalar ve savaşlar, yeni yüzyılda da tüm hızıyla devam ediyor, dünyanın dört bir yanında masum insanlar bu savaşlardan dolayı maddi ve manevi kayba uğruyorlar.

Dayanışmanın ve yardımlaşmanın güçlenmesine duyulan acil ihtiyaca rağmen, bazı çevrelerin halen çatışmayı özellikle de dünyanın iki büyük ve köklü medeniyeti arasında çatışmayı körüklüyor olmaları, üzerinde durulması gereken önemli bir sorundur. Bu kişilerin talep ettiği gibi bir medeniyetler çatışması yaşanmasının tüm insanlık için büyük bir felakete neden olacağı ise açıktır. Böyle bir felaketin engellenmesinin en önemli yollarından biri, medeniyetler arasında diyalogun ve iş birliğinin güçlendirilmesinden geçmektedir. Üstelik bu hiç de zor değildir. Çünkü İslam ve Batı dünyası arasında, bazılarının iddia ettiği gibi derin farklılıklar yoktur. Tam tersine, İslam medeniyeti ve Batı medeniyetinin temelini oluşturan Yahudi-Hristiyan kültürü arasında pek çok ortak yön bulunmaktadır. Bu ortak yönler temel alınarak, birleşmek hiç de zor olmayacaktır. Özellikle de, içinde bulunulan şartlar göz önünde bulundurulduğunda...

Bir Olan Allah'a İman Edenlerin İttifakı

Bugün dünya üzerinde büyük bir fikri mücadelenin devam ettiği ve dünyanın iki kutuba bölündüğü bir gerçektir. Ancak bu iki kutubun tarafları Müslümanlar ve Yahudiler/Hristiyanlar değildir. Bu iki kutubun bir tarafında, Allah'ın varlığına ve birliğine iman edenler diğer tarafında ise inkarcılar, diğer bir deyişle bir tarafında din ahlakını savunanlar diğer tarafında da din ahlakına karşı olan ideolojileri savunanlar yer almaktadır. Din ahlakına karşı olanların ve ahlaki değerleri hedef alan güç merkezlerinin, ellerindeki geniş imkanları birleştirdikleri ve inançlı dindar insanlara karşı ittifak halinde hareket ettikleri yaşanan bir gerçektir. Bu şer ittifakını fikri anlamda yok etmek, dinsiz materyalist telkinlerin olumsuz, yıkıcı sonuçlarını ortadan kaldırmak, güzel ahlakın, mutluluğun, huzurun, güvenliğin, refahın hakim olduğu toplumları meydana getirmek için ise, kutubun diğer tarafında yer alan üç önemli gücün; Müslümanların, samimi olarak iman eden Hristiyanların ve dindar Yahudilerin bu ortak amaç doğrultusunda bir araya gelmeleri gereklidir.

Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslümanların ortak inanç esaslarına, ortak ibadetlere, ortak ahlaki değerlere, ortak düşmanlara sahip oldukları her üç ilahi dinin de Kutsal kitaplarında anlatılmaktadır. İnançlı, samimi, vicdanlı ve sağ duyulu Hristiyanlara, Yahudilere ve Müslümanlara düşen, kötülüklerle ve kötülere karşı ortak bir mücadele yürütmek, yardımlaşmak, birlik ve beraberlik içinde çalışmaktır. Bu birlik, sevgi, saygı, hoşgörü, anlayış, uyum ve iş birliği prensipleri temel alınarak bina edilmelidir. Durumun ne kadar acil olduğu göz önünde bulundurulmalı; çekişme, tartışma ve ayrılığa yol açacak unsurlardan şiddetle kaçınılmalıdır.

Geçmişte bu dinlerin mensupları arasında çeşitli anlaşmazlıklar olmuş olabilir; bu tarihi bir gerçektir. Ancak bunlar, Hristiyanlık, Yahudilik ve İslam'ın özünden değil, devletlerin, toplulukların ve bireylerin hatalı karar ve düşüncelerinden, çoğu zaman ekonomik veya siyasi çıkar ve beklentilerinden kaynaklanmıştır. Yoksa, her üç ilahi dinin ortak amaçlarından biri, tüm insanların barış, huzur, güvenlik ve mutluluk içinde yaşamalarıdır ve buna aykırı bir çatışma üç dine göre de yanlıştır.

Hristiyanlığın temeli olan Yeni Ahit'e, Yahudiliğin temeli olan Tevrat'a ve İslam'ın temeli olan Kuran'a baktığımızda, karşılıklı ilişkilerde en güzel söz ve davranışların tavsiye edildiğini görürüz. İnananların diğer insanlara karşı benimsemeleri gereken davranış biçimi İncil'de şöyle anlatılır:

Birbiriniz ve tüm insanlar için her zaman iyiliği amaç edinin. (Selanikilere I. Mektup, 5/15)

Tevrat'ta ise, Yahudilerin insanlara iyilikle davranmaları gerektiği şu şekilde ifade edilir:

Kötülüğü değil, iyiliği arayın ki yaşayasınız, ve böylece Rab, orduların Allah'ı, dediğiniz gibi sizinle beraber olur. Kötülükten nefret edin ve iyiliği sevin ve kapıda hakkı pekiştirin... (Amos, Bap 5, 10-15)

Kuran'da ise Rabbimiz, pek çok ayetinde güzel ahlakın, iyiliğin, kötülüğe iyilikle karşılık vermenin önemini bildirmiş, Yahudilere ve Hristiyanlara yani Kitap Ehli'ne karşı da, Müslümanların iyi niyet ve hoşgörü ile yaklaşmalarını buyurmuştur. Kuran'da Ehl-i Kitap'ın, yani Hristiyanlar ve Yahudilerin, müşriklerle (yani putperest

veya dinsizlere) göre, Müslümanlara daha yakın oldukları açıkça bildirilmiştir. Ehl-i Kitap, temeli Allah'ın vahyine dayanan ahlaki kıstaslara, haram ve helal kavramlarına sahiptir. Bunun için Kitap Ehli'nden kimselerin pişirdiği bir yemek, Müslümanlar için helal kılınmıştır. Aynı şekilde Müslüman erkeklere Kitap Ehli'nden kadınlarla evlenme izni verilmiştir. Bunlar sıcak insani ilişkiler ve huzurlu bir ortak yaşam kurulmasını sağlayacak esaslardır. Kuran'da bu ılımlı ve hoşgörülü bakış tavsiye edilirken, Müslümanların aksi bir fikirde olması düşünülemez.

Allah, Müslümanlara Kuran'da, Kitap Ehli'ne karşı güzel söz söylemelerini bildirmiştir. Kitap Ehli ile müminler arasındaki en önemli ortak yön, hiç kuşkusuz bir olan Allah'a imandır:

... Kitap Ehliyle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin. Ve deyin ki: "Bize ve size indirilene iman ettik; bizim İlahımız da, sizin İlahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuşuz." (Ankebut Suresi, 46)

Dindar Yahudilere Çağrı

Bugün Yahudiler ile Müslümanlar arasında bir an önce çözüme kavuşturulması gereken sorun Filistin'dir. Her iki tarafın da büyük kayıplar vermelerine neden olan ve mevcut politikalarla son bulmayacağı açıkça görünen Filistin sorunu, din dışı bir ideoloji olan Siyonizmin bölgeye girmesiyle başlamıştır. Bundan önce ise, her üç İlahi din için de kutsal kabul edilen bu topraklarda, Hristiyanlar gibi Yahudiler de Müslümanlarla asırlar boyunca, birarada huzur ve güvenlik içinde yaşamışlardır. Bu gerçek, günümüzde pek çok Müslüman ve Yahudi din adamı, düşünür, siyasetçi tarafından da açıkça ifade edilmektedir.

Siyonizm, Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak uğruna, bu topraklarda yaşayan tüm Yahudi-olmayan insanları şiddet ve terör yoluyla yurtlarından etmek ve hatta gerekirse katliama uğratmayı hedefler. Irkçı, şoven ve işgalci bir ideolojidir. Kimi zaman sahte bir dindarlık kisvesine de bürünerek, ortaya atıldığı günden bu yana Yahudi ve Hristiyan dünyasından pek çok kişiyi etkisi altına almıştır. Özellikle İsrail devletinin kurucu kadrosunda yer alan bazı Siyonistler, bu ideolojiyi İsrail devletinin resmi ideolojisi haline getirmişler ve Siyonizmin etkisinin bugüne dek devam etmesini sağlamışlardır. Ancak bugün gerek barış yanlısı İsrail vatandaşları, gerekse dünyanın diğer ülkelerinde yaşayan Yahudilerin önemli bir kısmı Siyonizme karşı çıkmakta, Siyonist uygulamaları şiddetle eleştirmektedirler. Bunun temelinde, Siyonizmin ilk dönemlerinde öne sürülen propagandaların aksine, şiddet yanlısı olduğunun, huzur ve güvenliği açıkça tehdit ettiğinin ve yalnızca Arapların değil Yahudilerin de büyük kayıplar vermesine neden olduğunun yaşanan tecrübelerle ispat edilmiş olması vardır. Tarih, Siyonist ideolojiden vazgeçilmediği müddetçe, Yahudilerin –dolayısıyla da komşularının ve bölgenin- barışa kavuşamayacağını göstermektedir.

Siyonizmin gerçek yüzünü görenler ve asıl amacını anlayanlar, tehlikenin boyutlarını daha iyi kavramaktadırlar. Bilgi eksikliği ya da yanlış yönlendirmeler nedeniyle, Siyonizmin etkisine kapılanlar ise bilerek veya bilmeyerek çok tehlikeli bir oyunun parçası haline gelmektedirler. Dünya barışının sağlanmasında önemli bir adım olacak Ortadoğu barışı için yapılması gereken işlerin başında, Siyonizmi tüm yönleri ile deşifre etmek, bu sapkın ideolojinin etkisi altına girenleri yanılgılarından kurtarmaya gayret etmek ve bu yönde yoğun kültürel çalışmalar yapmak gelmektedir. Samimi olarak iman eden Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslümanların ittifakı ile yürütülecek bu çalışmalar kısa süre içinde netice verecektir. Siyonist propagandaların etkisi altında kalanlara, büyük bir yanlışın içinde olduklarının gösterilmesi ve doğru yola davet edilmeleri, yeryüzünde barışın hakim olmasını isteyen herkesin sorumluluğudur.

Kuşkusuz Hz. Yakup'un soyundan gelen Yahudilerin, ataları olan İsrail peygamberlerinin topraklarında yaşamaya, bu topraklardaki tüm kutsal mabedlerinde diledikleri gibi, özgürce ibadet etmeye hakları vardır. Ancak bu toprakların tümünde siyasi egemenlik kurmaya kalkmak, bunun için bu topraklarda binlerce yıldır yaşayan insanlara karşı şiddet kullanmak, onları yurtlarından etmek, dahası bir de bu işgali korumak için tüm Ortadoğu'yu istikrarsızlaştırmaya çalışmak çok yanlıştır.

Samimi olarak iman eden Yahudilerin, "katletmemenin", "hükümde haksızlık etmemenin", "öç almamanın", "suçsuzların kanını dökmemenin" Tevrat'ta yer alan emirler olduğunu göz önünde bulundurarak, Siyonizme karşı yürütülecek kültürel ve fikri mücadelenin ön saflarında yer almaları, bu konuda vicdan sahibi Hristiyan ve Müslümanlarla ittifak etmeleri şarttır. Hz. Musa'nın hayatı ve yanındaki samimi Yahudilerle birlikte Firavun'a karşı verdiği mücadele Kuran'da pek çok ayetle bildirilmiştir. Hz. Musa, diğer tüm peygamberler gibi, Müslümanlar için kutlu ve mübarek bir insandır. Hz. Musa'ya indirilen Tevrat ise, (her ne kadar sonradan tahrif edilmiş olsa da) içinde hak hükümler içeren bir kitaptır. Allah Maide Suresi'nin, 44. ayetinde, **"Tevrat'ı içinde bir hidayet ve nur olarak indirdiğini"** bildirmekte ve **"teslim olmuş peygamberlerin Yahudilere onunla hükmettiklerini"** haber vermektedir. Yine aynı ayette, Yahudi yöneticilerin de Tevrat'la hükmetmeleri gerektiği söylenmiştir. Bu durumda samimi olarak iman eden Yahudilerin, Tevrat'ta bildirilen; **"Allah'ın miras olarak sana vermekte olduğu memleketinin içinde suçsuz kan dökülmesin ve senin üzerinde kan olmasın"** (Tesniye, Bap 19, 10) açıklaması gereği, Siyonizmin Ortadoğu'da döktüğü kana engel olmak için gayret etmeleri gerekmektedir.

Hz. İsa Sevgisi

Hristiyanlık ve İslam arasındaki önemli kaynaştırıcı unsur ise her iki dinin mensuplarınca paylaşılan Hz. İsa sevgisidir. Kuran'da, tüm peygamberlerin aynı İlahi mesajları insanlara ilettikleri, onları müjdeledikleri ve uyardıkları, aynı zamanda toplumlarına en güzel şekilde örnek oldukları anlatılır. İşte bu nedenle Müslümanlar, peygamberlerin hepsine iman ederler, onlar arasında ayırım yapmazlar. Müslümanlar, Hz. Muhammed gibi, Hz. İsa'ya da iman eder, ona karşı büyük sevgi ve saygı duyarlar. İsa Peygamber, Kuran'da, **"Allah'ın elçisi ve kelimesi"** (Nisa Suresi, 171) olarak tanıtılır; onun insanlığa bir "ayet(alamet)" kılındığı (Enbiya Suresi, 91) bildirilir; mücadelesi, mucizeleri, hayatı hakkında çok önemli bilgiler verilir. İsa Mesih bir Kuran ayetinde şöyle övülmektedir:

Hani Melekler, dediler ki: "Meryem, doğrusu Allah kendinden bir kelimeyi sana müjdelemektedir. Onun adı Meryem oğlu İsa Mesih'tir. O, dünyada ve ahirette 'seçkin, onurlu, saygındır' ve (Allah'a) yakın kılınanlardandır..." (Al-i İmran Suresi, 45)

Müslümanlar, İncil'in Allah katından indirilmiş İlahi kitap olduğuna (sonradan insanlar tarafından tahrif edilmiştir, ancak içindeki hak hükümlerin bazıları günümüze kadar korunmuştur) inanırlar. İncil'in Hristiyanlara, Allah tarafından yol gösterici, doğruyu yanlıştan, helali haramdan ayıran vasıflarla indirildiğini bilirler. Nitekim Hz. İsa'ya verilen İncil'in nitelikleri bir Kuran ayetinde şöyle açıklanır:

Onların ardından yanlarındaki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak Meryem oğlu İsa'yı gönderdik ve ona içinde hidayet ve nur bulunan, önündeki Tevrat'ı doğrulayan ve muttakiler için yol gösterici ve öğüt olan İncil'i verdik. (Maide Suresi, 46)

Hristiyanların diğer inançlı toplumlara kıyasla Müslümanlara özel bir dostluk içinde olacaklarına da Kuran'da dikkat çekilmiştir. Müslümanlara en yakın insanların Hristiyanlar oldukları ve bunun nedeni bir ayette şöyle ifade edilmiştir:

... Onlardan, iman edenlere sevgi bakımından en yakın olarak da: "Hristiyanlarız" diyenleri bulursun. Bu, onlardan (bir takım) papaz ve rahiplerin olması ve onların gerçekte büyüklük taslamamaları nedeniyledir. (Maide Suresi, 82)

Bu ayette bildirilen yakınlığın ve sıcak ilişkilerin ilk örnekleri, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in zamanında yaşanmıştı. Zulüm gören bazı Müslümanlar, Hz. Muhammed'in yönlendirmesiyle, Hristiyan kral Necaşi yönetimindeki Habeşistan'a hicret ettiler; orada güvenlik ve huzur içinde yaşadılar. İslam'ın ilk yıllarında Müslümanlar ile Hristiyanlar arasında hoşgörü, barış, saygı, iş birliği, yardımlaşma, din, inanç ve ibadet özgürlüğü esaslarına dayalı iyi ilişkiler kuruldu. Yine bu dönemde evlilik, ticaret, komşuluk gibi sosyal hayatın unsurları, tüm Müslümanlar ve Hristiyanlara örnek olacak şekilde uygulandı.

Dahası, iki dinin kaynaklarında da "kendinden olmayanları düşman saymak" değil, kendinden olmayanlara da dostça yaklaşmak ve onlarla iyilik üzerinde ittifak etmek prensibi vardır. Bu konudaki önemli bir pasaj, Yeni Ahit'in Markos ve Luka kitaplarında geçer. Hz. İsa, kendilerinden olmayan bir kimseye soğuk davranan öğrencilerini uyararak ve çok önemli bir bakış açısını ifade eden **"bize karşı olmayan bizdendir"** hükmünü vermiştir. İncil'de yer alan bu açıklamalar Hristiyanlara, Müslümanlara bakış açısı konusunda yol gösterici olmalıdır. Müslümanlar bazı konularda Hristiyanlar'dan farklı düşünmektedirler; ama hiç bir şekilde Hristiyanlığa "karşı" değildirler. Aksine Müslümanlar, dünya üzerinde Hristiyanlar dışında Hz. İsa'yı seven, kabul eden, yeniden dünyaya gelişini büyük bir heyecan ve şevkle bekleyen bir topluluktur.

Sonuç

Allah'a iman eden ve O'na kulluk eden Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslümanlar –her biri farklı bir şeriat üzerine de olsa- hayırlarda yarışmak, güzel ahlakı yaymak, din ahlakının gerektirdiği hoşgörü, uzlaşmacı, insancıl, düşünce özgürlüğüne saygılı, insan haklarına önem veren ideal bir toplum yapısının meydana gelmesi için fikri alanda mücadele etmekle yükümlüdürler. Yani, Hristiyanlar ve Müslümanlar, Allah'ın bildirdiği şekilde yaşamak, insanları güzel ahlaka ve iyiliklere çağırarak, kötülüklerden sakındırmak gibi konularda yarışmaya davet edilmişlerdir. Allah, farklı dinlere mensup insanların hayırlarda yarışanları gerektiğini ayetinde şöyle bildirmiştir:

... Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol-yöntem kıldık. Eğer Allah dileseydi, sizi bir tek ümmet kıldı; ancak (bu,) verdikleriyle sizi denemesi içindir. Artık hayırlarda yarışınız. Tümünüzün dönüşü Allah'adır. Hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyleri size haber verecektir. (Maide Suresi, 48)

Allah'a ve ahiret gününe iman eden, salih amellerde bulunan ve samimiyetle iyilik için gayret gösterenleri, Allah izni ile, kurtuluşa ve esenliğe kavuşturacaktır. Bu gerçek Kuran'da şöyle müjdelenmektedir:

Şüphesiz, iman edenler(le) Yahudiler, Hristiyanlar ve sabiiler(den kim) Allah'a ve ahiret gününe iman eder ve salih amellerde bulunursa, artık onların Allah katında ecirleri vardır. Onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 62)

Müslümanların tüm bu esaslar üzerinde Kitap Ehli'ne saygı, sevgi ve anlayış ile yaklaşmaları ve onlara Kuran'ın "ortak bir kelimeye birleşme" çağrısını en güzel şekilde iletmeleri gerekir. Müslümanlık ile Hristiyanlığın ve Yahudiliğin ittfakının sırrı bu çağrıdadır:

De ki: "Ey Kitap Ehli, bizimle sizin aranızda müşterek bir kelimeye gelin. Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim, O'na hiç bir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp bir kısmımız (diğer) bir kısmımızı Rabler edinmeyelim. (Ali İmran Suresi, 64)

Bu çağrının amacı inançlı tüm insanları, ortak amaçlar doğrultusunda birleşmeye; ateizme, din düşmanlığına ve sosyal ve ahlaki dejenerasyona karşı birlikte mücadeleye, el ele vererek güzel ahlakı yeryüzüne yaymaya davet etmektedir. Bu çağrı samimi, vicdanlı, hoşgörülü, yardımsever, uzlaşmacı, sağduyulu, güzel ahlaklı, barış ve adalet taraftarı tüm Yahudi, Hristiyan ve Müslümanlara yapılmaktadır.